

LECTIO UNDEQUINQUAGESIMA
Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo* Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum* causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam* vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium. Cui secrēto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amōris mei erga te tale consilium molientem: experīri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptūra, si tibi consilium non ex sententiā cessisset».

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

ονομάζεται η μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης του Γερουνδίου σε παθητική με Γερουνδιακό.

Κατά τη διαδικασία μετατροπής ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα:

1. Το αντικείμενο του Γερουνδίου [το οποίο πρέπει να βρίσκεται πάντα σε Αιτιατική] παίρνει την πτώση του Γερουνδίου, αλλά παραμένει στον ίδιο αριθμό.
2. Το Γερούνδιο μετατρέπεται σε Γερουνδιακό και συμφωνεί με το αντικείμενό του [όπως αυτό έχει αλλάξει στο βήμα 1] σε γένος, πτώση και αριθμό.

ars amandi feminas ⇒ ars amandarum feminarum

Άλλα παραδείγματα:

 Legatum miserunt **nuntiandi causa victoriam**
Legatum miserunt **nuntiandae causa victoriae**

 Legatum miserunt **ad nuntiandum victoriam**
Legatum miserunt **ad nuntiandam victoriam**

 Cupidus bene **gerendi et administrandi rem publicam**
Cupidus bene **gerendae et administrandae rei publicae**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

Η γερουνδιακή έλξη είναι υποχρεωτική σε δύο περιπτώσεις:

1. Όταν το γερούνδιο είναι εμπρόθετο:

- causa, gratia + γενική
- ad, in + αιτιατική
- ex, de, ab + αφαιρετική

2. Όταν το γερούνδιο είναι σε πτώση δοτική.

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

Η γερουνδιακή έλξη είναι προαιρετική:

Όταν το γερούνδιο είναι σε πτώση γενική ή αφαιρετική.

ΑΔΥΝΑΤΗ Η ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

Η γερουνδιακή έλξη είναι **αδύνατη**:

Όταν το αντικείμενο του γερουνδίου είναι ουδέτερο επιθέτου ή αντωνυμίας.

Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ

Ο προσδιορισμός του σκοπού μπορεί να δηλωθεί με πέντε [5] διαφορετικούς τρόπους:

1. Με σουπίνο σε αιτιατική (-um) [βλ. lectio XXXIV 34]
2. Με επιρρηματική τελική πρόταση [βλ. lectio XXXVI 36]
3. Με αναφορική τελική πρόταση [βλ. lectio XLII 42]
4. Με *causa* ή *gratia* + γενική γερουνδίου* [βλ. lectio XXXII 32]
5. Με *ad* + αιτιατική γερουνδίου* [βλ. lectio XXXII 32]

*Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, αν υπάρχει αντικείμενο γερουνδίου σε αιτιατική, τότε είναι υποχρεωτικό να γίνει γερουνδιακή έλξη

Π.χ. η πρόταση «Έστειλαν απεσταλμένο για να αναγγείλει».

- i. Legātum misērunt *nuntiātum*
- ii. Legātum misērunt, *ut nuntiāret*
- iii. Legātum misērunt, *qui nuntiāret*
- iv. Legātum misērunt *nuntiandi causā*
- v. Legātum misērunt *ad nuntiandum*

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ XLIX

*cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset
quod tonsoris praeripuisset officium
si tibi consilium non ex sententia cessisset **

* Ο υποθετικός αυτός λόγος είναι εξαρτημένος από το *volui experiri. quam aequo animo me ferro essem interemptura*

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΡΗΜΑΤΩΝ

cedo, cessi, cessum, cedere, 3
cognosco, -gnovi, -gnitum, -gnoscere, 3
elabor, elapsus sum, elabi, 3 [αποθ.]
experior, expertus sum, experiri, 4 [αποθ.]
interficio, -feci, -fectum, -ficere, 3
interimo, -emi, -emptum, -imere, 3
moliior, molitus sum, moliri, 4 [αποθ.]
obiurgo, 1

posco, poposci, poscere, 3
praeripio, -ripui, -reptum, -ripere, 3
reseco, -secui, -sectum, -secare, 1
venio, veni, ventum, venire, 4
voco, 1
volo, volui, velle
vulnero, 1

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφέρετε τις παρακάτω λέξεις του μαθήματος XLIX στην αφαιρετική ενικού.

uxor	➔		hoc	➔	
viri	➔		tale	➔	
cultellum	➔		molientem	➔	
unguium	➔		tibi	➔	

2. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς των τύπων *certissimum*, *aequo* από το μάθημα XLIX:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

3. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων στο γ' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΜΕΛΛΟΝΤΑ
cognovisset		
vulneravit		
venit		

4. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων στο α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ
poposcit		
est		

5. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων στο β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΛΟΝΤΑ
interficiendo		
praeripuisset		
volui		

6. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων στο γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού και συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΑ
interemptura essem		
molientem		

7. Να γράψετε στην ίδια φωνή τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που ακολουθεί τον καθένα (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο).

poposcit	να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα	
est	να γραφεί το γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα	
venit	να γραφεί το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα	
cessisset	να γραφεί το β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα	

8. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στα Λατινικά. Να χρησιμοποιήσετε σε όλες τύπους γερουνδίου ή γερουνδιακού.

- i. Ο Καίσαρας ζήτησε τα όπλα του για να πολεμήσει τους εχθρούς.

ii. Οι Ρωμαίοι έγιναν ένδοξοι διαβάζοντας τα βιβλία σπουδαίων ανδρών.

iii. Πρέπει να μάθεις να διοικείς ορθά την πολιτεία διαμορφώνοντας το πνεύμα σου όπως το διαμόρφωναν οι αρχαίοι Έλληνες.

9. Να μετατρέψετε τις ευθείες ερωτήσεις σε πλάγιες χρησιμοποιώντας το ρήμα εξάρτησης που σας δίνεται κάθε φορά. Μην ξεχνάτε την **ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**.

● Porcia, cur tonsoris officium praeripuisti?

Brutus rogat _____

● Qui potuisti Caesarem interficere?

Porcia rogavit Brutum _____

● Brute, utrum mavis me post aliquot menses, vivam esse an mortuam?

Porcia rogat _____

10. Να αντικαταστήσετε με άλλους τέσσερις [4] τρόπους τον προσδιορισμό του σκοπού. Όπου χρειάζεται, να γίνει **και** η γερουνδική έλξη.

Brutus venit eam obiurgatum.

i. _____

ii. _____

iii. _____

iv. _____

11. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις από το κείμενο XLIX της στήλης Α' με τις πτώσεις της στήλης Β'.

A

B

virī	Δοτική ενικού
officium	Ονομαστική ενικού
animo	Δοτική πληθυντικού
indiciūm	Αιτιατική ενικού
	Ονομαστική πληθυντικού
	Γενική ενικού
	Αφαιρετική ενικού

12. Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου XLIX να γράψετε μία (1) ετυμολογικώς και σημασιολογικώς συγγενή λέξη, προερχόμενη από κάποια από τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλικά ή γαλλικά ή ισπανικά ή ιταλικά ή γερμανικά).

Λατινική λέξη		Αγγλική λέξη	Γαλλική λέξη	Ισπανική λέξη	Ιταλική λέξη	Γερμανική λέξη
causa	➔					
vocatus	➔					
experiri	➔					

13. Να χαρακτηρίσετε ως Ορθό ή Λάθος το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων χρησιμοποιώντας ανάλογα τα σύμβολα ✓ ή ✗.

- [...] cultellum tonsorium quasi unguium resecañdōrum causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit.

	Ορθό	Λάθος
Ο τύπος <i>unguium</i> είναι ονομαστική ενικού.		
Ο τύπος <i>se</i> είναι αιτιατική ενικού.		

- [...] «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amōris mei erga te tale consilium molientem [...]

	Ορθό	Λάθος
Ο τύπος <i>factum</i> είναι αιτιατική ενικού.		
Ο τύπος <i>te</i> είναι αφαιρετική ενικού.		

14. Να δηλώσετε ποια από τις παρακάτω προτάσεις είναι γραμματικά και συντακτικά ορθή σημειώνοντας δίπλα από την ορθή απάντηση το σύμβολο ✓. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Rogant cur illo die magna dissensio inter patres conscriptos esset.	
---	--

Rogant cur hodie magna dissensio inter patres conscriptos fuerit.	
Rogant cur illo die magna dissensio inter patres conscriptos fuerit.	
Rogant cur hodie magna dissensio inter patres conscriptos fuit.	

15. Να εντοπίσετε **και να διορθώσετε** το συντακτικό σφάλμα στις ακόλουθες προτάσεις.

i. Brutus Porciam rogāvit cur tonsōris officium praeripuerit?

Σφάλμα	Διόρθωση

ii. Cicero cupidus administrandum rem publicam erat.

Σφάλμα	Διόρθωση

16. Να προστεθεί στο γερούνδιο το αντικείμενο που βρίσκεται στην παρένθεση και να αντικατασταθεί το γερούνδιο με γερουνδιακό (/ να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη του γερουνδίου σε παθητική με γερουνδιακό / να γίνει γερουνδιακή έλξη). Να δηλωθεί αν η έλξη είναι υποχρεωτική ή όχι.

i. Hostibus magna spes vicendi (nostras copias) erat.

---

ii. Ille cupidus administrandi (rem publicam) erat.

---

iii. Coriolanus consilium evertendi (urbem Romam) cepit.

---

iv. Confirmando (fiduciam) exercitus dux alacres milites ad pugnam misit.

---

v. Legendo (libros) virorum sapientium homines sapientes fiunt.

---

vi. Cives alacres sunt ad imitandum (exempla).

---

vii. Cives alacres sunt ad intuendum (imagines).

---

viii. Cicero cupidus administrandi (civitatem) erat.

---

ix. Colendo (homines excellentes) animum suum conformābat.

---

x. Cicero expetendo (laudem) se in tot dimicatiōnes pro salūte civium obicere potuit.

---

17. Να μεταφραστεί στα λατινικά με όλους τους δυνατούς τρόπους η πρόταση «Έστειλαν κατάσκοπο, για να μάθει το σχέδιό μας». Όπου χρειάζεται, να γίνει η γερουνδική έλξη.

i. _____

ii. _____

iii. _____

iv. _____

18. Στις παρακάτω προτάσεις από το κείμενο να αναλύσετε τις υπογραμμισμένες μετοχές σε ισοδύναμες δευτερεύουσες προτάσεις.

i. ...eōque velut forte elapso se vulnerāvit.

ii. ...in cubiculum vocātus Brutus...

iii. ...erga te tale consilium molientem.
